(כד) מֻתָּר (י) [י] לְרַחֵץ וְלִטְבֹּל בְּעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר (כה) דְּיוֹם כִּפּוּר מְבַטֵּל שְׁבָעָה (מהרי"ל הלכות שמחות), (כו) אַף עַל פִּי שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לְרַחֵץ כָּל שִׁלשִׁים, (כז) טְבִילַת מִצְוָה מֻתָּר (דעת עצמו):

תרז סֵדֶר הַיְחוּד בְּמִנְחָה בְּעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר. ובו ו' סְעִיפִים:

א א צָרִיךְ (ף) לְהִתְוַדּוֹת בְּמִנְחָה (א) קֹדֶם סְעוּדָה הַמַּפְסֶקֶת. הַגָּהּ: (ב) וְיָחִיד אוֹמְרוֹ אַחַר שֶׁגָּמַר תְּפִלָּתוֹ, וּשְׁלִיחַ צִבּוּר (ג) אוֹמְרוֹ בְּיוֹם כִּפּוּר (ד) בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה (טור): **ב** (ה) אֵין צָרִיךְ לְפָרֵט הַחַטָּא ב וְאִם רָצָה לְפָרֵט (ו) הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ, ג וְאִם מִתְוַדֶּה (ז) בְּלַחַשׁ נָכוֹן לְפָרֵט (ח) הַחֵטְא. הַגָּהּ: אֲבָל כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּקוֹל רָם

א בְּרַיְיתָא יוֹמָא פ"ז (ע"ב) וְכַתָּכָמִים.
ב בְּרַיְיתָא שָׁם (פר') וּכְרַבִּי עֲקִיבָא, הָרי"ף (ה:) הָרא"ש (פ"ח סי' יח). ג בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש וכן).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ד [י] לְרַחֵץ. עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב. וְכָתַב בְּדִבְרֵי יוֹסֵף סִימָן ס"א בְּאֹכֶל תּוֹךְ שִׁבְעָה בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים לְאָכֵל סְעֻדָּה מַפְסֶקֶת בִּישִׁיבָה עַל כִּפָּא אוֹ סַפְסָל, הַמַּקֵל בָּזֶה לֹא הִפְסִיד וּדְלֹא כְּמַגֵּן אַבְרָהָם דְּמַשְׁמַע מִדְּבָרָיו סִימָן תרי"ו (סק"י) שֶׁמַּחְמִיר בָּזֶה אֲפִלּוּ בְּשִׁבְעַת אֲכִילַת סְעֻדָּה הַמַּפְסֶקֶת, דְּהָא עַד שֶׁתַּחְשֹׁךְ קָאָמַר:

ב [ב] הָרְשׁוּת. עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב. וְכָתַב בְּפָנִים מְאִירוֹת חֵלֶק ב' סִימָן קע"ח מִי שֶׁרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה וְלִבּוֹ מִתְלַהֵב וְרוֹצֶה לְהִתְוַדּוֹת בְּרַבִּים עַל חֲטָאָיו כְּדֵי שֶׁיִּתְכַּפֵּר, וְכָתַב דְּהָא [דְּ]מַשְׁמַע בְּסוֹטָה דַּף ל"ב (ע"ב) דְּקָאָמַר נִכְסוּף וְנִיזִיל כִּי הֵיכִי דְּנִכַּפֵּר, הֵינוּ דְּוַקָא בַּעֲבוֹדָה זָרָה הַשׁוֹל עָלָיו הַתָּווּב וְדַוְקָא בְּעִנְיָנָא דְּקָרְבָּן, הָא לְאו הָכִי אָסוּר לְפָרְסֵם חֶטְאוֹ לְפָרְסֵם כְּדְמוּכָח מִסּוֹטָה דַּף (ח') [ז'] (ע"ב). וּמִכָּאן תְּשׁוּבָה שֶׁאָסוּר לְפָרְסֵם חֶטְאוֹ אֶלָּא יִתְוַדֶּה בֵּינוֹ לְבֵינוֹ אֲפִלּוּ חֶטְא רָאוּי לְשְׁאל לְחָכָם מַה תְּשׁוּבָה עַל חֶטְא כָּזֶה, וַחֲדָשִׁים מְקֹרוֹב בָּאוּ וְאוֹמְרִים שֶׁצָּרִיךְ אָדָם לְדַוְקָא לְפָרְסֵם חֶטְאוֹ וְיִשְׁתַּפֵּעַ הַדְּבָרִים וְלֹא יֹאמְרוּ, וּמִדִּבְרֵי חִיצוֹנִים דָּבָר זֶה, וְה' יוֹרֵנוּ דֶּרֶךְ אֱמֶת, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְעַיֵּן בְּיֵד אֶפְרַיִם שֶׁכָּתַבְתִּי דְּמִסּוֹטָה דף (ח') [ז'] (ע"ב) מוּכָח דְּכְמָקוֹם שֶׁאֲחֵרִים נִחְשָׁדִים יָכוֹל לְפָרְסֵם שֶׁהוּא עָשָׂה זֶה, כְּדְמוּכָח בְּסוֹטָה הָתָם דְּיהוּדָה אוֹדֵי, אַף עַל גַּב דְּאָמַר רַב שֵׁשֶׁת חֲצִיף עֲלֵי מֵאן דְּמִפְרֵשׁ חֶטְאֵיהּ מִכָּל מָקוֹם עָבִיד יְהוּדָה הָכִי כִּי הֵיכִי דְּלֹא לְחֻשְׁדוּ אֲחֲרִינִי. וְזֶהוּ הוֹכָחַת הַפָּנִים מְאִירוֹת (ח"ב סי' קעח) דְּמוּכָח דְּבִלְא טַעַם זֶה אָסוּר, אֲבָל הֵיכָא דְּאִיכָּא הֵךְ טַעֲמָא גַּם הַפָּנִים מְאִירוֹת מוֹדֶה. וְעַיֵּן בְּדִבְרֵי אֲדוֹנִי אָבִי זְקֵנִי בְּתְשׁוּבוֹת שׁוּר סִימָן ה' וּבְכוּר שׁוֹר בְּחֵלֶק סוֹף פֶּרֶק ב' וּבְסוֹטָה שָׁם עַיֵּן שָׁם. (וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ח) שֶׁכָּתַב עַל הִלְבּוּשׁ שֶׁכָּתַב שֶׁיִּפָּרֵט בְּלַחַשׁ כְּדֶרֶךְ שֶׁאָמַר מֹשֶׁה כו', וְהִקְשָׁה עַל זֶה דְּבְסוֹטָה מַשְׁמַע בַּעֲבוֹדָה זָרָה יֵשׁ לְפָרְסֵם עַיֵּן שָׁם) וְלֹא קָשָׁה מִידֵי דְּהָתָם בְּשׁוֹגֵג מִירֵי וּלְעִנְיַן קָרְבָּן לָכֵן יֵשׁ לוֹ לְפָרֵט כִּי הֵיכִי דְּנִכַּפֵּר מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּהֶדְיָא דְּמִשָּׁה דְּמִזִּידִים הָיוּ וּמִשָּׁה

בְּאֵר הַיטֵב

חֲצִיוֹ תּוֹךְ הַמְּקוָה וְעַל חֲצִיוֹ הָאַחֵר שֶׁפּוֹף תִּשְׁעָה קַבִּין יָצָא, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ט). וְכָתַב שָׁלֵ"ה (שם ס' טו) לְגַלַּח הַצִּפָּרְנַיִם כְּמוֹ אִשָּׁה לְבַעֲלָהּ. כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ח), לְפִי מַשְׁמָעוּת רַמַ"א מִי שֶׁלֹּא רָאָה קְרִי מִן עֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה אֵינוֹ צָרִיךְ לִטְבֹּל, מִכָּל מָקוֹם אָדָם בָּרִיא יַחְמִיר עַל עַצְמוֹ לְהִטָּבֵל מִשּׁוּם תְּשׁוּבָה וְעוֹד שֶׁמָּא רָאָה מַיִם חֲלוּקִים וַעֲכוּרִים. אִשָּׁה שֶׁשִּׁמְּשָׁה תּוֹךְ שִׁלשָׁה יָמִים, צְרִיכָה לְכַבֵּד בֵּיתָהּ בְּחַמִּין שֶׁלֹּא תִּפָּלֵט שִׁכְבַת זָרַע. וְדַוְקָא שֶׁלֹּא הָיָה קְמוּטַ לְטָבְלָתָהּ אוֹ סָמוּךְ לְוִסְתָּהּ, דְּבְאוֹתָן שָׁעוֹת רְגִילוּת לְהִתְעַבֵּר וְיֵשׁ לַחוּשׁ שֶׁתִּשְׁחִית זֶרַע הַהֵרָיוֹן. מָגֵן אַבְרָהָם עַיֵּן שָׁם: (י) לְרַחֵץ. דַּהֵינוּ שָׁעָה אוֹ שְׁתַּיִם קֹדֶם הַלַּיְלָה וְלֹא קֹדֶם, דְּהָא בְּלֹא הָכִי יֵשׁ נוֹהֲגִים לִטְבֹּל אַחַר סְעוּדָה מַפְסֶקֶת שֶׁיֵּשְׁה סָמוּךְ לְיוֹם הַכִּפּוּרִים וְאִם כֵּן בְּאֹכֶל יֵשׁ לְהַחְמִיר. וְכָל שֶׁאֵר דִּינֵי אֲבֵלוּת נוֹהֵג עַד הַלַּיְלָה. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י) עַיֵּן שָׁם:

א (ף) לְהִתְוַדּוֹת. וְיֵשׁ בְּאָגְרוֹף עַל הֶחָזֶה, הָאֲרי"ז ז"ל (שער הכוונות תפלת המנחה ב) עַל פִּי סוֹד גָּדוֹל, וּבְמִדְרַשׁ קֹהֶלֶת (א טז) שֶׁיֵּשׁ עַל הַלֵּב. וְכָתַב שָׁלֵ"ה (עמוד התשובה סי' כב) רְאוּי לְהִתְוַדּוֹת אַחַר אֲכִילָה גַּם כֵּן קֹדֶם חֲשֵׁכָה: **ב** (ג) הָרְשׁוּת. אֲפִלּוּ בְּקוֹל רָם, וְדַוְקָא בְּחַטָּא מְפֹרָסָם אֲבָל בְּחַטָּא שֶׁאֵינוֹ מְפֹרָסָם אָסוּר לְאָמְרוֹ בְּקוֹל רָם. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב):

(כג) אֲפִלּוּ בְּעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר: **(כד) מֻתָּר לְרַחֵץ.** הַיְנוּ (כה) אֲפִלּוּ בְּחַמִּין, וְכֵן הַטְּבִילָה בְּמִקְוֶה מֻתָּר אֲפִלּוּ הָיְתָה שֶׁל חַמִּין: **(כה) דְּיוֹם הַכִּפּוּרִים מְבַטֵּל שִׁבְעָה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דִּדְינוֹ כְּמוֹ שְׁאָר רֶגֶל שֶׁפָּגַע בַּאֲבֵלוּת, שֶׁהוּא מְבַטֵּל שִׁבְעָה וּמֻתָּר מֻחָמַת זֶה לְרַחֵץ אַחַר הַמְּנְחָה סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה לְדַעַת הַיֵּשׁ מַתִּירִין לְעֵיל בְּסִימָן תקמ"ח סָעִיף י', וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"י) דְּגַם בְּעִנְיָנֵנוּ אֵין לְהָקֵל רַק שָׁעָה אוֹ שְׁתַּיִם קֹדֶם הַלַּיְלָה וְלֹא קֹדֶם: **(כו) אַף עַל פִּי שֶׁנָּהֲגוּ וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף דְּגִזְרַת שִׁבְעָה נִתְבַּטֵּל עַל יְדֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים הָיָה לָנוּ לֶאֱסֹר רְחִיצָה וּטְבִילָה מִשּׁוּם גְּזֵרַת שְׁלשִׁים, וְעַל זֶה תֵּרֵץ דִּטְבִילָה זוֹ הִיא מִצְוָה (כה) וּמֻחָמַת זֶה מִפֵּילָא מֻתָּר גַּם רְחִיצָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא חֲצִיצָה לַטְּבִילָה: **(כז) טְבִילַת מִצְוָה מֻתָּר.** וְאַף דְּאִיתָא חִיּוּבָא וְכַנַ"ל (ס"ק יט), מִכָּל מָקוֹם אָסוּר רְחִיצָה כָּל שְׁלשִׁים גַּם כֵּן אֵינוֹ אֶלָּא מִנְהָגָא:

א (א) קֹדֶם סְעוּדָה הַמַּפְסֶקֶת. שֶׁמָּא יֶאֱרַע לוֹ דָּבָר קַלְקָלָה בַּסְּעוּדָה שֶׁיִּחָנֵק אוֹ שֶׁתִּטָּרֵף (ף) דַּעְתּוֹ וְלֹא יוּכַל לְהִתְוַדּוֹת אַחַר כָּךְ, (ג) א וְיֵשׁ פּוֹסְקִים שֶׁסּוֹבְרִין שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְוַדּוֹת גַּם אַחַר אֲכִילָה קֹדֶם

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

חֲשֵׁכָה וְרָאוּי לְהַחְמִיר כְּדַעָה זוֹ (שָׁלֵ"ה (עמוד התשובה סי' כב)) וְכֵן נָהֲגוּ בִּזְמַנֵּנוּ שֶׁאוֹמְרִים אָז תְּפִלָּה זַכָּה: **(ב) וְיָחִיד אוֹמְרוֹ אַחַר שֶׁגָּמַר תְּפִלָּתוֹ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, בֵּין עֶרֶב יוֹם כִּפּוּר בְּמִנְחָה וּבֵין בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, אֵימָתַי שֶׁמִּתְוַדֶּה אוֹמְרוֹ אַחַר שֶׁגָּמַר תְּפִלָּתוֹ קֹדֶם 'אֱלֹהַי נְצֹר': **(ג) אוֹמְרוֹ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים.** אֲבָל בְּמִנְחָה כְּשֶׁחוֹזֵר הַתְּפִלָּה אֵינוֹ אוֹמֵר כְּלָל הַוִּדּוּי כִּדְלִקְמָן בְּסָעִיף ה' בְּהַגָּ"ה: **(ד) בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁכּוֹלְלוֹ בְּתוֹךְ הַבְּרָכָה הָאֶמְצָעִית: **ב (ה) אֵין צָרִיךְ לְפָרֵט.** אֶלָּא כְּשֶׁיֹּאמַר סְתָם 'חָטָאתִי', יָצָא יְדֵי מִצְוַת וִדּוּי: **(ו) הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ.** הֵנָּה מִדִּכְתַב אַחַר כָּךְ 'וְאִם מִתְוַדֶּה בְּלַחַשׁ' מַשְׁמַע דְּרִישָׁא אֲרֵי בְּמִתְוַדֶּה בְּקוֹל רָם. וְאַף דְּהָרַמַ"א כָּתַב בְּהַגָּ"ה, דְּבְקוֹל רָם אֵין לְפָרֵט הַחֵטְא, מַשְׁמַע דְּאִסּוּרָא נַמִּי אִיכָּא, הָתָם מֵיירֵי בְּחֵטְא שֶׁאֵינוֹ מְפֹרָסָם לָרַבִּים וּמִפְּנֵי שֶׁאֵין זֶה כְּבוֹד הַמָּקוֹם שֶׁמְּגַלֶּה לָרַבִּים שֶׁחָטָא כְּנָגְדּוֹ, (ג) אֲבָל בְּחֵטְא הַמְפֹרָסָם לָרַבִּים רְשׁוּת בְּיָדוֹ לְפָרְטוֹ בָּרַבִּים אֲפִלּוּ בְּקוֹל רָם: **(ז) בְּלַחַשׁ נָכוֹן לְפָרֵט.** וּכְזֶה (ז) אֵין חִלּוּק בֵּין מְפֹרָסָם לְשֶׁאֵינוֹ מְפֹרָסָם דְּהַכֹּל גָּלוּי לִפְנֵי הַמָּקוֹם: **(ח) הַחֵטְא.** כְּדֵי שֶׁיִּתְבַּיֵּשׁ יוֹתֵר כְּשֶׁמַּזְכִּיר חֲטָאָיו, וְאַגַּבֵּי מִקְרֵי 'כְּסוּי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כג) כֵּן מוּכָח מִלְּעֵיל סִימָן תקמ"ח סָעִיף י' וְכֵן כָּתַב הַב"ח (ס"ד): **(כד)** אֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יד). וְאַף דְּהַפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"י) מִסְתַּפֵּק בָּזֶה, הוּא רַק לְפִי מַה שֶׁתֵּרֵץ הַמָּגֵן אַבְרָהָם לְעֵיל (סי' תקמח ס"ק טו) דְּמַה שֶׁכָּתַב בְּיוֹרֶה דֵּעָה (סי' שצט ס"ה בהג"ה) 'וְכֵן נוֹהֲגִין' הוּא רַק לְאוֹתָן שֶׁאֵין נוֹהֲגִין אִסּוּר רְחִיצָה רַק בְּשִׁבְעַת יְמֵי אֲבֵלוּת, אֲבָל לְפִי מַה דְּמִסִּיק הַמָּגֵן אַבְרָהָם לְעֵיל דִּלְמַעֲשֶׂה יֵשׁ לְהָקֵל אֲפִלּוּ בְּכָל עֶרֶב יוֹם טוֹב וְהֵינוּ אֲפִלּוּ בְּחַמִּין, בְּוַדַּאי דְּכָל שֶׁכֵּן דְּיֵשׁ לְהָקֵל בְּעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר: **(כה)** אֵלִיָּה רַבָּה (שם). וּקְצָת יֵשׁ לְהָעִיר דִּבְעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר יֵשׁ מָקוֹם לְהָקֵל יוֹתֵר לְעִנְיַן רְחִיצָה מִבְּעָלְמָא, דְּהֵיְינוּ דְּבַלַּיְלָה אָסוּר כָּל מִינֵי רְחִיצָה מִשּׁוּם יוֹם הַכִּפּוּרִים אִם כֵּן דֵּינוּ כִּכְבִיסָה הַמְבֹאָר בְּסִימָן תקמ"ח סָעִיף י' דְּמֻתָּר אֲפִלּוּ בְּאֶמְצַע הַיּוֹם, דְּאִי אֶפְשָׁר בַּלַּיְלָה:

א (ף) גְּמָרָא (פז:), וְהֵינוּ **מֻחְמַת שְׁכִרוּת** [רַשַׁ"י (ד"ה שמא)], וּבְרַמַ"בַּ"ם (תשובה פ"ב ה"ז) אֵיתָא שֶׁיִּחָנֵק: **(ג)** רַמַ"בַּ"ן (שם ד"ה הא): **ב (ג)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) וְהָעָתִיקוּ בְּדָרְכָךְ הַחַיִּים (סדר הוידוי ס"ב) (וְשַׁעֲרֵי) [וּמַשָּׂה] אֶפְרַיִם (ס"ח) וְהַגְּרַ"ז (ס"ד). וְהֵנָּה

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א) בשו"ע הרב (ס"ב) לאחר שהביא הדעות בזה כתב: והלכה כסברא הראשונה, ומכל מקום ראוי לכל אדם להחמיר על עצמו כסברא השניה, וכשרואה בין השמשות ממשמש ובא יעמוד ויתודה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

אוֹ שֶׁלֹּא צָבוּר כְּשֶׁחוֹזֵר הַתְּפִלָּה, (ט) אֵין לְפָרֵט הַחֲטָא. וּמַה שֶּׁאוֹמְרִים ׳עַל חֵטְא׳ בְּסֵדֶר אֶלֶף בֵּית, לֹא מִקְרֵי פּוֹרֵט הוֹאִיל וְהַכֹּל אוֹמְרִים בְּשָׁוֶה אֵינוֹ אֶלָּא כְּנֶסֶת הַתְּפִלָּה (דכרי עצמו): **ג** [ג] (י) **צָרִיךְ לְהִתְוַדּוֹת** (ג) **מֵעֲמֶד, וַאֲפִלּוּ כִּי שָׁמַע לֵיהּ מִשְּׁלִיחַ צִבּוּר** (יא) **וְהוּא הִתְוַדָּה כְּבָר צָרִיךְ לַעֲמֹד.** הַגָּהּ: וְיָחֵזֹר (ד) וְיִתְוַדֶּה עִם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר (ר״ן פרק בתרא (דר״ה) [דיומא] (ו. ד״ה שמע מינה)). וְעַקַּר הַוִּדּוּי הוּא (יב) ׳אֲבָל אֲנַחְנוּ חָטָאנוּ׳ (טור): **ד** [ה] **עֲוֹנוֹת שֶׁהִתְוַדָּה עֲלֵיהֶם בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁעָבַר וְלֹא שָׁנָה עֲלֵיהֶם,** (יג) **אֲפִלּוּ הָכִי יָכוֹל** (יד) **לַחֲזֹר וּלְהִתְוַדּוֹת עֲלֵיהֶם:** **ה** (טו) **בְּתְפִלַּת מִנְחָה עֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים** (ה) (טז) [ו]**אֵינוֹ חוֹתֵם בַּוִּדּוּי שֶׁאַחֲרֶיהָ.** הַגָּהּ: וְאֵין הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר מַחֲזִיר הַוִּדּוּי בְּמִנְחָה, אֶלָּא מִתְפַּלֵּל שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה כְּבִשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה (טור ומרדכי (פ׳ תפלה) עיין סוף סימן (תרי״ד) [תר״ד] (פ״ג)), וְאֵין אוֹמְרִים ׳אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ׳, וְכָל שֶׁכֵּן תַּחֲנוּן: **ו** [ז] **כָּל הַקָּהָל לוֹקִים מַלְקוּת** (ו) (יז) **אַרְבָּעִים** [ח]**אַחַר תְּפִלַּת הַמִּנְחָה,** (יח) **שֶׁמִּתּוֹךְ כָּךְ יִתֵּן אֶל לִבּוֹ לָשׁוּב מֵעֲבֵרוֹת שֶׁבְּיָדָיו.** הַגָּהּ: וְנָהֲגוּ שֶׁהַנִּלְקֶה אוֹמֵר (יט) וְדוּיִם בְּשָׁעָה שֶׁנִּלְקֶה, וְהַמַּלְקֶה אוֹמֵר ׳וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן׳ וְגוֹ׳ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים, שֶׁהֵם שְׁלֹשִׁים וְתַשַּׁע מַכּוֹת (מנהגים). וְנָהֲגוּ לְהַלְקוֹת בְּרְצוּעָה (כ) כָּל דְּהוּ דְּאֵינוֹ רַק זִכָּרוֹן לְמַלְקוּת, וְיִקַּח רְצוּעָה שֶׁל עֵגֶל עַל דֶּרֶךְ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ו׳ ג) ׳יָדַע שׁוֹר קֹנֵהוּ׳ (כל בו (פ׳ סח)). וְהַנִּלְקֶה לֹא יַעֲמֹד וְלֹא יֵשֵׁב רַק מֻטֶּה, (מנהגים) (כא) **פָּנָיו** (ז) **לַצָּפוֹן וַאֲחוֹרָיו לַדָּרוֹם** (מהרי״ל (מנהגים)). יוֹם הַכִּפּוּרִים אֵינוֹ מְכַפֵּר אֶלָּא עַל הַשָּׁבִים הַמַּאֲמִינִים בְּכַפָּרָתוֹ, אֲבָל

ד מֵהָא דְּשָׁמוּאֵל שָׁם. ה בְּרַיְיתָא שָׁם (פו״ו) וּכְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב, רַמַ״ם בְּפֶרֶק ב׳ מֵהִלְכוֹת תְּשׁוּבָה (ה״ח) וְהַטּוּר בְּשֵׁם אֲבִיו הָרֹא״שׁ וְהָרוֹקֵחַ (סי׳ רטו). ו טוּר כֵּיוָן דְּאִיכָּא פְּלוּגְתָּא דְּרַבֵּינוּ תָּם. ז שָׁם בְּשֵׁם מְנַהֵג אַשְׁכְּנַז וְכֵן כָּתַב הָרֹא״שׁ שָׁם (פ״ד סי׳ כה) וְהַכֹּל בּוֹ (סי׳ סח).

בְּאֵר הֵיטֵב

ג (ג) **מֵעֲמֹד.** וְיִשְׁחֶה כְּמוֹ בְּמוּדִים. שלׁ״ה (עמוד התשובה בסדר הוידוי). בְּ׳עַל חֵטְא׳ יֹאמַר ׳בַּסֵּתֶר וּבַגָּלוּי׳ ׳בִּשְׁגָגָה וְזָדוֹן׳ דְּצָרִיךְ לְבַקֵּשׁ עַל הַקַּל תְּחִלָּה, וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג). סֵדֶר הַוִּדּוּי בְּ׳עַל חֵטְאִים׳, עוֹלָה חַטָּאת עוֹלָה וְיוֹרֵד אָשָׁם וַדַּאי וְתָלוּי מַכַּת מַרְדּוּת מַלְקוּת מִיתָה כָּרֵת מִיתַת בֵּית דִּין. מַהֲרַ״י (פסקי תרומת הדשן סי׳ קיח). ׳אָמַר כַּפָּרָה לַחֲטָאִים וּסְלִיחָה לַעֲוֹנוֹת וּמְחִילָה לְפְשָׁעִים. מְנַהֲגִים וְשלׁ״ה (שם) בְּשֵׁם רַמַ״א: **(ד) וְיִתְוַדֶּה.** וְאֵין לְדַבֵּר בְּשָׁעַת הַוִּדּוּי. הַגָּהוֹת מְנַהֲגִים (מנהגי ר״ה אות קכ): **ה** (ה) **אֵינוֹ.** וְאָחַר, ׳אֱלֹהַי עַד שֶׁלֹּא׳ וְכוּ׳ ׳אָמַר ׳אֱלֹהַי נְצֹר לְשׁוֹנִי׳ וְכוּ׳. דִּרְכֵי מֹשֶׁה (אות א): **ו** (ו) **אַרְבָּעִים.** הָאַר״י זַ״ל לֹא הָיָה מַקְפִּיד עַל הַמַּלְקוּת, רַק הָיָה מְלַקֵּין אוֹתוֹ אַרְבַּע מַלְקוּת נָגֶד אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת הוי״ה, וְאַחַר כָּךְ טָבַל לְקִיָּם ׳בְּאנוּ בָאֵשׁ וּבַמָּיִם׳ (תהלים סו יב): (ז) **לְצָפוֹן.** וְהוּא הַדִּין אִיפְכָּא פָּנָיו לְדָרוֹם, וְלֹא מִמַּעַט אֶלָּא שֶׁלֹּא יִהְא אֲחוֹרָיו לְמִזְרָח אוֹ לְמַעֲרָב שֶׁהֵם מְקוֹמוֹת שֶׁהַשְּׁכִינָה שְׁרוּיָה שָׁם. לְבוּשׁ (ס״ו) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב). וְטַ״ז (סק״ד)

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

הַתְוָדָה עַל חֵטְאִים בְּדֶרֶךְ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים, וְגַם בְּלָאו הָכֵי הַלְּבוּשׁ שָׁם לֹא כָּתַב בְּדֶרֶךְ מֹשֶׁה אֶלָּא לְעִנְיַן שֶׁכְּלַחַשׁ נִכּוֹן לְפָרֵט הַחֵטְא: **ג** [ג] **מֵעֲמֹד.** וְעַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְכָתַב (ביו״ד) [בְּנוֹדָע בִּיהוּדָה] (מהדו״ק) סִימָן (ל״ב) [ל״ג] שֶׁמֵּה שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ג) בְּשֵׁם שלׁ״ה (עמוד התשובה) לוֹמַר סְלִיחָה לֶעָוֹנוֹת וּמְחִילָה לְפְשָׁעִים, וְהֵיא טָעוּת סוֹפֵר דִּכְשלׁ״ה מְבֹאָר לְהֶפֶךְ. אַף שֶׁיֵּשׁ מָקוֹם לוֹמַר כֵּן כוּ׳, אַךְ כֵּיוָן שֶׁהֵצִיד בְּשלׁ״ה בְּשֵׁם הָרַמַ״א, חֻלְיָה לִי לַחֲלֹק עָלָיו. וְגַם בְּפִיּוּט ׳אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב׳ הַנֹּסַח מְחִילָה לַחֲטָאִים כוּ׳, אַךְ בִּירוּשַׁלְמִי סוֹף יוֹמָא (פ״ח ה״ז) הַנֹּסַח כַּפָּרָה לַפְּשָׁעִים מְחִילָה לֶעָוֹנוֹת סְלִיחָה לַחֲטָאִים, עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

חֲטָאָה׳ כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ נִשְׁמָע לִבְנֵי אָדָם: (ט) **אֵין לְפָרֵט הַחֵטְא.** מִדְּסָתָם, מַשְׁמָע (ה) דְּאֲפִלּוּ בְּעוֹן שֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ גַּם כֵּן אָסוּר: **ג** (י) **מֵעֲמֹד.** דְּהָכִי הָוֵי דֶּרֶךְ הַכְנָעָה טָפֵי וּמִתְוַדֶּה בְּלֵב שָׁלֵם. (ו) וְטוֹב שֶׁיִּשְׁחֶה כְּמוֹ בְּמוּדִים׳. (ז) וְלֹא יִסְמֹךְ עַל דָּבָר (ח) שֶׁאִם יִנָּטֵל אוֹתוֹ דָּבָר יִפֹּל, וְאִם סָמַךְ צָרִיךְ עִיּוּן אִם יַחֲזֹר וְיִתְוַדֶּה [בְּפְרֵי מְגַדִּים (א״א סק״ד)]. וְהֶעֱמִידָה צָרִיךְ לִהְיוֹת (ט) עַד אַחַר ׳עַל חֵטְאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין׳: **(יא) וְהוּא הִתְוַדָּה כְּבָר.** מִלְּשׁוֹנוֹ מַשְׁמַע (י) דְּדַעְתּוֹ דְּכֵיוָן שֶׁהִתְוַדָּה כְּבָר בְּעַצְמוֹ אֵין צָרִיךְ פַּעַם שֵׁנִי לַחֲזֹר וּלְהִתְוַדּוֹת, אֶלָּא לִשְׁמֹעַ מִשְּׁלִיחַ צִבּוּר כְּשֶׁאָר חֲזָרַת הַשַּׁ״ץ, וְהָרַמַ״א בְּשֵׁם הָרַ״ן פְּלִיג עַל זֶה וּסְבִירָא לֵיהּ דְּצָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְהִתְוַדּוֹת, וְכֵן פָּסַק בְּעָטוּר (ח״ב סק ע״א) וּמְאִירִי (פו: ד״ה מצות וידוי), וְכֵן הַמִּנְהָג בִּזְמַנֵּנוּ. בְּ׳עַל חֵטְא׳ צָרִיךְ לוֹמַר ׳בַּסֵּתֶר וּבַגָּלוּי׳, ׳בִּשְׁגָגָה וּבְזָדוֹן׳ [דְּרַךְ הַחַיִּים (סדר וידוי ס״ב)], מִשּׁוּם דְּיֵשׁ לְהַקְדִּים הַקַּל לֶחָמוּר, וּבְמַשֶּׁה אֶפְרַיִם (ס״ב) מַסִּיק דְּאֵין לְשַׁנּוֹת מִן הַנֹּסַח הַכָּתוּב בַּסִּדּוּרִים דְּאֵין כְּדַאי לְהוֹצִיא עַצְמוֹ מִן הַכְּלָל בְּשָׁבִיל זֶה, וְכָל אֶחָד לֹא יְשַׁנֶּה מִמִּנְהַג מְדִינָתוֹ. אֵין לְדַבֵּר בְּשָׁעַת הַוִּדּוּי וַאֲפִלּוּ בַּאֲמִירַת ׳עַל חֵטְא׳, אָכֵן לָעֲנוֹת קַדִּישׁ וּקְדֻשָּׁה יֵשׁ לִפְסֹק אֲפִלּוּ בְּאֶמְצַע ׳אָשַׁמְנוּ׳. בְּשָׁעַת אֲמִירַת הַוִּדּוּי כְּשֶׁמַּזְכִּיר הַחֵטְא, יַכֶּה בְּאֶגְרוֹף עַל הַחָזֶה אוֹ עַל הַלֵּב כְּלוֹמַר אַתָּה גָּרַמְתָּ לִי שֶׁאֶחֱטָא [אַחֲרוֹנִים]: **(יב) ׳אֲבָל אֲנַחְנוּ חָטָאנוּ׳.** [א]וְהוּא הַדִּין (יא) שֶׁצָּרִיךְ לוֹמַר גַּם כֵּן ׳עָוִינוּ פָּשַׁעְנוּ׳. (יב) אֶלָּא שֶׁנָּהֲגוּ לוֹמַר גַּם שְׁאָרֵי דְּבָרִים כְּגוֹן ׳מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ׳ וְגוֹ׳ ׳אַתָּה יוֹדֵעַ רָזֵי עוֹלָם׳ וְ׳עַל חֵטְא׳: **ד** (יג) **אֲפִלּוּ הָכִי יָכוֹל וְכוּ׳.** אַף בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, גָּנַב וְגָזַל וְכִדּוֹמֶה אַף עַל פִּי שֶׁמָּחַל לוֹ וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה, מִכָּל מָקוֹם מִתְוַדֶּה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים לְעוֹלָם דְּמִכָּל

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ס) דְּפֶסַח כְּרֵב דְּאֵינוֹ מְחֻלָּק בֵּין עָוֹן דְּבֵין אָדָם לִמְקוֹם וּבֵין עָוֹן דְּאָדָם לַחֲבֵרוֹ רַק בֵּין מִמֶּרְסָם לְאֵינוֹ מִמֶּרְסָם, וְדַעַת הָרַמְבַּ״ם כְּרֵב נַחְמָן דְּשָׁרֵי בָּזֶה: **ג** (ו) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) בְּשֵׁם שלׁ״ה (עמוד התשובה בסדר הוידוי) וְהַבָּנוּי דְּטוֹב לְכַתְּחִלָּה וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ״ז (ס״ו) וְעַיֵּן הַשָּׁעַם בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל. וְאִם כְּבָד לוֹ הַשְּׁחִיָּה יֵשׁ לְהָקֵל בָּזֶה וְדַי שֶׁיְּכַוֵּן מְעַט אֶת רֹאשׁוֹ, וּבִקְרַב בְּוִדּוּי הַשֵּׁנִי שְׁחוֹזֵר וְאוֹמֵר עִם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר: (ז) מָגֵן אַבְרָהָם (שם): (ח) דִּסְמִיכָה כָּזוֹ הָוֵי כִּישִׁיבָה: (ט) דְּרֶךְ הַחַיִּים (שם): (י) נְהַר שָׁלוֹם (סק״ג): (יא) דְּאֲנַחְנוּ חָטָאנוּ הוּא רַק וִדּוּי עַל הַשְׁגָגוֹת וְלֹא עַל מְזִידוֹת וּמֶרֶד, וְכֵן פֶּסֶק הַפְּרִי חָדָשׁ. וְיֵשׁ מְאַחֲרוֹנִים שֶׁהָעִתִּיקוּ דַּעַת הַשלׁ״ה (שם) לִדְיָנָא דְּגַם ׳אָשַׁמְנוּ׳ יֵשׁ לְצָרֵף לְעִקַּר וִדּוּי: (יב) טור. וְהִנֵּה רָאִיתִי לְאֶחָד מִן הָאַחֲרוֹנִים שֶׁרוֹצֶה לוֹמַר דָּבָר חָדָשׁ דְּכֵיוָן דְּיוֹצֵא בָּזֶה יְדֵי וִדּוּי בְּ׳חָטָאנוּ׳ לְבַד מִמֵּילָא הַשָּׁאר מַתָּר בִּישִׁיבָה, וְדַיְיקָ דָּבָר זֶה מִמַּה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) לְדַיֵּק

לְיקוּטֵי דִּבְרֵי הַרַב: א] וז״ל שו״ע הרב (ס״ד): אם לא פרט את חטאיו אלא אמר סתם חטאתי יצא ידי חובת וידוי. **ב]** וכן כתב בשו״ע הרב (סי״א). אמנם בסידור (סדר כפרות) כתב: מלכות יִלקו קודם טבילה ומנחה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah